

بسمه تعالي

ترجمه کنوانسيون

” حقوق افراد داراي معلوليت“

اداره حقوق بشر
وزارت امور خارجه

خرداد ۱۳۸۶

کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت

مقدمه

دولتهای عضو کنوانسیون حاضر ،
(الف) با یادآوری اصول اعلام شده در منشور سازمان ملل متحد که منزلت و ارزش ذاتی و حقوق برابر و لاینفک همه اعضای خانواده بشری را بعنوان بنیان آزادی ، عدالت و صلح در جهان به رسمیت می شناسد ،
(ب) با شناسایی این که سازمان ملل در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق های بین المللی حقوق بشر اعلام و موافقت نموده است که همگان بدون هر گونه تمایزی ، از تمامی حقوق و آزادیهای مندرج در اسناد مذکور ، برخوردار می باشند ،
(پ) با تاکید مجدد بر جهان شمولی ، عدم انفکاک ، وابستگی متقابل و ارتباط فی مابین تمامی حقوق بشر و آزادیهای بنیادین و نیاز افراد دارای معلولیت به بهره مندی کامل آنها بدون تبعیض تضمین گردد ،
(ت) با یادآوری میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ، میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی ، کنوانسیون بین المللی حذف تمامی اشکال تبعیض نژادی، کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض نسبت به زنان ، کنوانسیون منع شکنجه و سایر مجازاتها یا رفتارهای تحقیر آمیز غیر انسانی و ظالمانه ، کنوانسیون حقوق کودک و کنوانسیون بین المللی حمایت از حقوق تمامی کارگران مهاجر و اعضای خانواده های آنان ،
(ث) با اذعان به این که معلولیت مفهومی تحول پذیر بوده و این که معلولیت منتج از تعامل افراد دارای نقص و موانع محیطی است که مشارکت کامل و موثر آنان در حالت برابر با سایرین در جامعه را مانع می گردد ،
(ج) با اذعان به اهمیت اصول و خط مشی های مندرج در برنامه جهانی اقدام^۱ در مورد افراد معلول و در قواعد استاندارد در خصوص یکسان سازی فرصتها برای افراد دارای معلولیت در تاثیر گذاری بر ارتقاء ، تنظیم و ارزیابی سیاستها ، طرحها ، برنامه ها و اقدامات در سطوح ملی ، منطقه ای و بین المللی بمنظور آنکه فرصتها برای افراد دارای معلولیت بیشتر یکسان گردد ،
(چ) با تاکید بر اهمیت جریان سازی موضوع معلولیت بعنوان جزء جدایی ناپذیر راهبردهای مرتبط با توسعه پایدار ،
(ح) با اذعان به این که تبعیض علیه هر فرد بر مبنای معلولیت تخطی از منزلت و ارزش ذاتی هر فرد انسانی است ،
(خ) با اذعان بیشتر بر تنوع بین افراد دارای معلولیت ،
(د) با اذعان به نیاز بمنظور ارتقاء و حمایت از حقوق بشر تمامی افراد دارای معلولیت شامل آنهاییکه نیازمند حمایت شدیدتری می باشند ،
(ذ) با نگرانی از این که علی رغم وجود اینگونه اسناد و تعهدات ، افراد دارای معلولیت کماکان با موانعی در مشارکت بعنوان عضو برابر جامعه و همچنین نقض حقوق بشری آنان در تمامی نقاط جهان مواجه می باشند ،
(ر) با اذعان بر اهمیت همکاریهای بین المللی برای بهبود شرایط زندگی افراد دارای معلولیت در تمامی کشورها بویژه در کشورهای در حال توسعه ،
(ز) با اذعان به مشارکتهای ارزشمند بالفعل و بالقوه افراد دارای معلولیت در مورد رفاه کلی و تنوع جوامعشان و اینکه ارتقاء بهره مندی کامل افراد دارای معلولیت در مورد حقوق بشر و آزادیهای بنیادین و اینکه مشارکت کامل افراد دارای معلولیت منتج به گسترش حس تعلق و پیشرفتهای مهم در توسعه اقتصادی، اجتماعی و انسانی جامعه و فقر زدایی می گردد ،
(ز) با اذعان به این که، برای افراد دارای معلولیت ، استقلال فردی و عدم وابستگی شامل آزادی انتخاب ، مهم می باشد ،
(س) با در نظر گرفتن این که افراد دارای معلولیت بایستی این فرصت را داشته باشند که فعالانه در روند تصمیم گیریها در مورد سیاستها و برنامه ها شامل مواردی که مستقیماً به آنها مربوطه می شوند ، دخالت نمایند ،
(ش) با ابراز نگرانی از وضعیت دشواری که افراد دارای معلولیت که دچار چند نوع و یا اشکال تشدید یافته تبعیض بواسطه نژاد، رنگ ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی و یا دیگر عقاید، و یا منشاء ملی، قومی، بومی و یا اجتماعی، دارایی ، تولد ، سن و یا سایر خصوصیات با آنان مواجه می گردند ،
(ص) با اذعان به این که زنان و دختران دارای معلولیت غالباً در معرض خطر بیشتری هم در درون و هم در بیرون خانه می باشند و مورد خشونت ، آسیب، یا سو استفاده ، غفلت، یا برخوردهای ناآگاهانه ، سوء رفتار و یا استثمار واقع می گردند ،

(ض) با اذعان به این که کودکان دارای معلولیت بایستی از بهره مندی کامل از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین بر مبنای برابر با سایر کودکان برخوردار گردند ، با یادآوری تعهدات دولتهای عضو در مورد کنوانسیون حقوق کودک ،

(ط) با تاکید بر گنجاندن دیدگاههای جنسیتی در تمامی تلاشها در جهت ارتقاء بهره مندی کامل از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین توسط افراد دارای معلولیت ،

(ظ) با تاکید بر این حقیقت که اکثر افراد دارای معلولیت در شرایط فقر زندگی می نمایند و در این ارتباط ، نیاز اساسی برای بررسی پیامد منفی فقر بر افراد دارای معلولیت را تصدیق می نماید ،

(ع) با در نظر داشتن این که شرایط صلح و امنیت بر مبنای احترام کامل برای اهداف و اصول مندرج در منشور ملل متحد و رعایت اسناد حقوق بشری نافذ جهت حمایت کامل از افراد دارای معلولیت بویژه در منازعات مسلحانه و اشغال بیگانگان ضروری می باشد ،

(غ) اذعان به اهمیت دسترسی به محیط فرهنگی ، اقتصادی ، اجتماعی و فیزیکی و به بهداشت و آموزش و به اطلاعات و ارتباطات در جهت توانمند ساختن افراد دارای معلولیت در بهره مندی کامل از تمامی حقوق بشر و آزادیهای بنیادین ،

(ف) وقوف به این که فرد نسبت به سایر افراد و جامعه ایی که به آن تعلق دارد ، دارای وظایفی می باشد و در جهت ارتقاء و رعایت حقوق برسمیت شناخته شده در منشور حقوق بشر مستول است تلاش نماید ،

(ق) با اعتقاد به این که خانواده واحد بنیادین و طبیعی در جامعه است و از حمایت جامعه و دولت برخوردار می باشد و این که بمنظور آنکه خانوادهها در جهت مشارکت برای بهره مندی کامل و یکسان ویژه افراد دارای معلولیت توانمند گردند ، بایستی افراد دارای معلولیت و اعضای خانواده آنها از حمایتها و مساعدتهای لازم برخوردار گردند ،

(ک) با اعتقاد به این که کنوانسیون بین المللی ، بی نقص و جامع در جهت ارتقاء و حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت ، سهم عمده ای در جریان کمبودهای شگرف اجتماعی افراد دارای معلولیت و ارتقاء مشارکت آنها در عرصه های فرهنگی ، اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و مدنی با فرصتهای برابر در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته ایفاء می نماید ،

بشرح زیر توافق نموده اند:

ماده ۱

هدف

هدف کنوانسیون حاضر ، ارتقاء ، حمایت و تضمین بهره مندی برابر و کامل افراد دارای معلولیت از کلیه حقوق بشر و آزادیهای بنیادین و ارتقاء احترام نسبت به منزلت ذاتی آنها می باشد.

افراد دارای معلولیت شامل کسانی می شوند که دارای نواقص طویل المدت فیزیکی ، ذهنی ، فکری و یا حسی می باشند که در تعامل با موانع گوناگون امکان دارد مشارکت کامل و موثر آنان در شرایط برابر با دیگران در جامعه متوقف گردد.

ماده ۲

تعاریف

در کنوانسیون حاضر :

"ارتباطات" شامل زبان ، نمایش متن ، خط بریل ، ارتباطات حسی ، چاپ درشت ، روشهای چند رسانه ای قابل دسترس و همچنین روشها و اشکال ارتباطاتی کتبی ، شفاهی ، زبان ساده ، انسان خوان و روشهای تقویت کننده و جایگزین ، شیوه ها و اشکال ارتباطات شامل فناوری اطلاعات و ارتباطات قابل دسترس می گردد؛

"زبان" شامل زبانهای گفتاری و ایما و اشاره و سایر اشکال زبانهای غیر کلامی می گردد؛

"تبعیض بر پایه معلولیت" به معنای هرگونه تمایز ، استثناء و یا محدودیت بر پایه معلولیت است که هدف و تاثیر آن ناتوانی و یا نفی شناسایی ، بهره مندی یا اعمال کلیه حقوق بشر و آزادیهای بنیادین بر مبنای برابر با دیگران در زمینه های مدنی ، فرهنگی ، اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و یا هر زمینه دیگری می باشد. همچنین در برگیرنده تمامی اشکال تبعیض از جمله نفی انطباق منطقی نیز می گردد ؛

"انطباق منطقی" بمعنای تطابقات و تغییرات مقتضی و ضروری است که فشار بی مورد و نا متناسبی را تحمیل ننماید و جائیکه در مورد خاصی نیاز می باشد ، بهره مندی و اعمال کلیه حقوق بشر و آزادیهای بنیادین توسط افراد دارای معلولیت در شرایط برابر با سایرین را تضمین نماید.

"طراحی جهانی" بمعنای طراحی تولیدات ، محیط ها ، برنامه ها و خدماتی است که تا سرحد امکان ، جهت تمامی افراد ، بدون نیاز به تطبیق یا طراحی ویژه قابل استفاده باشد. نبایستی " طراحی جهانی" وسایل امدادی که برای گروههای خاصی از افراد دارای معلولیت ، آنها را آنجا که اینگونه وسایل مورد نیاز است ، محروم سازد.

ماده ۲

اصول کلی

اصول کنوانسیون حاضر عبارتند از:

- (الف) احترام به منزلت ذاتي ، خود مختاري فردي شامل آزادي انتخاب و استقلال افراد ؛
(ب) عدم تبعيض ؛
(پ) مشارکت کامل و موثر و ورود در جامعه ؛
(ت) احترام به تفاوتها و پذيرش افراد داراي معلوليت بعنوان بخشي از تنوع انساني و بشريت ؛
(ث) برابري فرصتها ؛
(ج) دسترسي ؛
(چ) برابري بين زن و مرد
(ح) احترام به ظرفيتهاي قابل تحول کودکان داراي معلوليت و احترام به حقوق کودکان داراي معلوليت در جهت حفظ هويتشان.

ماده ۴

تعهدات كلي

۱. دولتهاي عضو متعهد مي گردند تحقق کليه حقوق بشر و آزاديهاي بنيادين براي تمامي افراد داراي معلوليت را بدون هر گونه تبعيض بر مبناي معلوليت تضمين و ارتقاء دهند. بدین منظور ، دولتهاي عضو متعهد مي گردند:
- (الف) تمامي تدابير قانوني ، اداري و ساير تدابير را در جهت اجراي حقوق برسميت شناخته شده در کنوانسيون حاضر را اتخاذ نمايند.
- (ب) تمامي تدابير مقتضي از جمله قانونگذاري ، بمنظور تغيير و يا الغاي قوانين موجود ، مقررات ، آداب و رسوم و اعمالی که موجب ايجاد تبعيض عليه افراد داراي معلوليت مي شود را اتخاذ نمايند ؛
(پ) حمايت و ارتقاء حقوق بشري افراد داراي معلوليت را در تمامي سياستها و برنامه ها مد نظر قرار دهند.
- (ت) از اعمال هر گونه اقدام و يا روشي که مغاير با کنوانسيون حاضر مي باشد ، خودداري شود و اطمینان حاصل گردد که مقامات و نهادهاي دولتي مطابق کنوانسيون حاضر عمل مي نمايند.
- (ث) تمامي تدابير لازم جهت حذف تبعيض مبتني بر معلوليت توسط هر فرد ، سازمان يا تشکيلات شخصي را بکار گيرد.
- (ج) پژوهش و توسعه کالاهای ، خدمات ، تجهيزات و کالاهای منطبق با طراحي جهاني مطابق با اصل ۲ کنوانسيون حاضر را انجام و يا ارتقاء بخشد. به نوعي که نیازمند کمترین سازگاري و هزینه در تامين نيازهاي ویژه افراد داراي معلوليت باشد ، دسترسي و بهره مندي از آنان را ارتقاء بخشیده و طراحي جهاني را در توسعه استانداردها و دستورالعمل ها ارتقاء بخشد.
- (چ) پژوهش و توسعه را انجام يا ارتقاء بخشیده و دسترسي و استفاده از فناوريهاي جديد شامل فناوري اطلاعات و ارتباطات ، کمکهاي تردي ، وسايل و فناوريهاي امدادي جهت افراد داراي معلوليت با لحاظ اولويت به فناوريهاي با هزینه مناسب را ارتقاء بخشد.
- (ح) اطلاعات قابل دسترس در مورد کمکهاي تردي ، وسايل و فناوريهاي امدادي شامل فناوريهاي نوين و ساير اشکال امدادي ، خدمات و امکانات حمايتي را جهت افراد داراي معلوليت ، تامين نمايد.
- (خ) آموزش کارکنان و متخصصاني که با افراد داراي معلوليت در زمينه حقوق به رسميت شناخته شده در اين کنوانسيون در تعامل مي باشند را بمنظور ارائه خدمات و کمکهاي تضمين شده توسط حقوق مذکور ، ارتقاء بخشد.
۲. هر يك از دولتهاي عضو با توجه به حقوق فرهنگي، اجتماعي و اقتصادي متعهد مي گردد، تدابييري با بالاترين حد منابع موجود و آنجا که نياز است در چارچوب همکاريهاي بين المللي ، با نيت حصول تصاعدي تحقق کامل حقوق مذکور بدون پيش داوري نسبت به تعهدات مندرج در کنوانسيون حاضر که بلافاصله بر اساس حقوق بين الملل قابل اجراء مي باشند را اتخاذ نمايد.
۳. در جهت اجراي کنوانسيون حاضر در توسعه و اجراي سياستها و قوانين و ساير روندهاي تصميم گيري مربوط به افراد داراي معلوليت ، دولتهاي عضو از نزديك با افراد داراي معلوليت و کودکان داراي معلوليت از طريق سازمانهايي که نمايندگي آنها را بعهدہ دارند مشورت نموده و آنها را بطور فعال بکار گيرند .
۴. هيچ مطلبي در کنوانسيون حاضر بر مفادي که موجب تحقق حقوق افراد داراي معلوليت در قانون دولت عضو و يا حقوق بين الملل که در آن کشور اجراء مي گردد ، تاثيري نخواهد داشت. هيچگونه محدوديت و يا فسخي در مورد حقوق بشر و آزاديهاي بنياديني که توسط دولت عضو برسميت شناخته شده و يا موجود مي باشد نسبت به کنوانسيون حاضر ، بموجب قانون، کنوانسيونها، مقررات يا رسوم به پنهان اينکه کنوانسيون حاضر آن دسته از حقوق و آزاديها را برسميت نمي شناسد و يا آنها را با درجه اهميت کمتری برسميت مي شناسد ، اعمال نمي گردد.
۵. مفاد کنوانسيون حاضر به تمامي مناطق دولتهاي فدرال بدون هيچگونه محدوديت و استثنائي گسترش مي يابد.

ماده ۵

برابري و عدم تبعيض

۱. دولتهاي عضو تمامي افراد را در برابر قانون مساوي دانسته و بدون هيچگونه تبعيضي از حمايت برابر و منافع برابر قانوني برخوردار مي باشند.

۲. دولتهای عضو تمامی تبعیضات منبعث از معلولیت را ممنوع نموده و جهت افراد دارای معلولیت برابری و حمایت حقوقی موثر نسبت به تبعیض در تمامی زمینه ها را تضمین می نمایند.
۳. بمنظور ارتقاء برابری و رفع تبعیض، دولتهای عضو، اقدامات مناسبی را جهت تضمین انطباق منطقی اتخاذ می نمایند.
۴. تدابیر ویژه ای که برای تسریع یا دستیابی به برابری عملی افراد دارای معلولیت ضروری است، بر اساس کنوانسیون حاضر تبعیض تلقی نمی گردد.

ماده ۶

زنان دارای معلولیت

۱. دولتهای عضو اذعان می دارند که زنان و دختران دارای معلولیت دچار تبعیضات چندگانه می باشند و در این ارتباط تدابیری را جهت تضمین بهره مندی برابر و کامل آنها در مورد تمامی حقوق بشر و آزادیهای بنیادین اتخاذ می نمایند.
۲. دولتهای عضو تمامی تدابیر مناسب را جهت تضمین توسعه کامل، پیشرفت و توانمند سازی زنان بمنظور تضمین برخورداری آنان از بهره مندی و اعمال حقوق بشر و آزادیهای بنیادین مندرج در کنوانسیون حاضر اتخاذ می نمایند.

ماده ۷

کودکان دارای معلولیت

۱. دولتهای عضو تدابیر لازم جهت اطمینان از این که کودکان دارای معلولیت از تمامی حقوق بشر و آزادیهای بنیادین بر مبنای برابر با سایر کودکان بهره مند می باشند را اتخاذ می نمایند.
۲. در تمامی اقدامات مربوط به کودکان دارای معلولیت، عالی ترین منافع کودک در اولویت نخست خواهد بود.
۳. دولتهای عضو تضمین می نمایند که کودکان دارای معلولیت از حق بیان آزادانه نظرات خود در تمامی امور تاثیر گذار بر آنها برخوردار می باشند، نظرات آنها بر اساس سن و بلوغ و بر مبنای برابر با سایر کودکان از سنجش مناسب برخوردار می گردد و در تحقق حقوق آنها کمکهای متناسب با سن و ناتوانی ارائه می گردد.

ماده ۸

آگاه سازی

۱. دولتهای عضو متعهد می گردند تدابیر فوری، موثر و مناسب را اتخاذ نمایند:
(الف) افزایش آگاهی در تمامی جامعه از جمله در سطح خانواده در مورد افراد دارای معلولیت ارتقاء داده و احترام و منزلت افراد دارای معلولیت را پرورش دهند;
(ب) با اقدامات کلیشه ای، جانبدارانه و مضر مرتبط با افراد دارای معلولیت از جمله آن دسته از مواردی که بر مبنای جنسیت و سن می باشد در تمامی حوزه های زندگی مبارزه نمایند;
(پ) آگاهی در مورد ظرفیتهای و مشارکت افراد دارای معلولیت را ارتقاء بخشند;
۲. تدابیر نیل به این هدف عبارتند از:
(الف) آغاز و حفظ جریان آگاه سازی عمومی موثر، طراحی شده جهت:
(i) تقویت پذیرش حقوق افراد دارای معلولیت;
(ii) ارتقاء ادراک مثبت و آگاهیهای اجتماعی بیشتر نسبت به افراد دارای معلولیت;
(iii) ارتقاء شناسایی مهارتها، شایستگیها و تواناییهای افراد دارای معلولیت و مشارکت آنها در محیط کار و بازار کار;
(ب) پرورش نگرش احترام به افراد دارای معلولیت در تمامی سطوح نظام آموزشی از جمله تمامی کودکان از سنین اولیه;
(پ) ترغیب تمامی ارگانهای رسانه ای جهت به تصویر کشاندن افراد دارای معلولیت به روشی که سازگار با اهداف کنوانسیون حاضر باشد;
(ت) ارتقاء برنامه های آموزشی آگاه سازی مرتبط با افراد دارای معلولیت و حقوق افراد دارای معلولیت;

ماده ۹

دسترسی

۱. برای توانا سازی افراد دارای معلولیت جهت مستقل زندگی نمودن و مشارکت کامل در تمامی جنبه های زندگی، دولتهای عضو تدابیر مناسبی را جهت تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین به محیط فیزیکی، ترابری، اطلاعات و ارتباطات از جمله نظام و فناوری اطلاعات و ارتباطات و سایر تسهیلات و خدمات ارائه و یا فراهم گردیده جهت عموم در مناطق شهری و روستایی اتخاذ می نمایند. تدابیر مذکور که در برگیرنده تشخیص و حذف موانع و محظورات در دسترسی می باشد. در برگیرنده از جمله:
(الف) ساختمانها، جاده ها، ترابری و سایر تسهیلات درون و برون سقفی شامل مدارس، خانه ها، تسهیلات پزشکی و محیط کار;
(ب) اطلاعات و ارتباطات و سایر خدمات شامل خدمات الکترونیکی و خدمات اورژانس;
۲. دولتهای عضو همچنین تدابیر مناسبی را اتخاذ می نمایند بمنظور:

(الف) توسعه، اعلام و نظارت بر اجرائی حداقل معیارها و خط مشی های مربوط به دسترسی به تسهیلات و خدمات آزاد و ارائه شده جهت عموم؛
(ب) تضمین این که موسسات خصوصی ارائه کننده تسهیلات و خدمات آزاد جهت عموم، تمامی جنبه های دسترسی افراد دارای معلولیت را مد نظر قرار می دهند؛
(پ) جهت مرتبطین با موضوع دسترسی افراد دارای معلولیت، آموزش تدارک ببینند؛
(ت) در ساختمانها و سایر تسهیلات ارائه شده برای عموم، علائمی به خط بریل و سایر اشکال بسهولت قابل فهم و خواندن ارائه نمایند؛
(ث) انواع کمکها و میانجی گریهای حضوری از جمله راهنما، قرائت گر و مترجمین حرفه ای زبانهای ایما و اشاره را جهت تسهیل در دسترسی به ساختمانها و سایر تسهیلات ارائه و یا فراهم گردیده جهت عموم ارائه نمایند؛
(ج) سایر اشکال مناسب یاری و حمایت از افراد دارای معلولیت، جهت اطمینان از دسترسی آنها به اطلاعات را ارتقاء بخشند؛
(چ) دسترسی افراد دارای معلولیت به نظام و فناوری جدید اطلاعات و ارتباطات از جمله اینترنت را ارتقاء بخشند؛
(ح) طراحی، توسعه، تولید و توزیع نظامها و فناوریهای اطلاعات و ارتباطات قابل دسترس در مراحل اولیه بمنظور آنکه این نظامها و فناوریهای با کمترین هزینه قابل دسترس گردد، را ارتقاء بخشند؛

ماده ۱۰

حق حیات

دولتهای عضو مجدداً تایید می نمایند که هر انسانی از حق ذاتی حیات برخوردار است و تمامی تدابیر لازم را برای تضمین بهره مندی موثر توسط افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین، اتخاذ می نمایند.

ماده ۱۱

وضعیت های مخاطره آمیز و فوریت های انسانی

دولت های عضو می بایست منطبق تعهدات آنان در چارچوب حقوق بین الملل از جمله حقوق بشر دوستانه بین المللی و حقوق بشر بین المللی، تمامی تدابیر لازم را جهت اطمینان از حمایت و ایمنی شخصی افراد دارای معلولیت در شرایط مخاطره آمیز شامل وضعیت مناقشات مسلحانه، فوریت های انسانی و وقوع بلایای طبیعی اتخاذ می نمایند.

ماده ۱۲

شناسایی برابر در پیشگاه قانون

۱. دولت های عضو مجدداً تایید می نمایند که افراد دارای معلولیت از حق شناسایی در هر کجا، بعنوان افراد در پیشگاه قانون، برخوردار می باشند.
۲. دولتهای عضو بر این اعتقادند که افراد دارای معلولیت از ظرفیت قانونی بر مبنای برابر با سایرین در تمامی جنبه های زندگی برخوردار می باشند.
۳. دولتهای عضو تمامی تدابیر مناسب جهت دسترسی افراد دارای معلولیت به حمایت هایی که ممکن است آنها در اعمال ظرفیتهای قانونی شان بدان نیاز داشته باشند، اتخاذ می نمایند.
۴. دولتهای عضو اطمینان حاصل می نمایند تمامی تدابیری که مرتبط با اعمال ظرفیتهای قانونی می باشد، برای ارائه پادمانهای مناسب و موثر بر اساس حقوق بشر بین المللی که جهت جلوگیری از سوء استفاده می باشد، اتخاذ می نمایند. چنین پادمانهایی تضمین می نمایند که تدابیر مرتبط با اعمال ظرفیتهای قانونی، حقوق، اراده و رجحان فرد را محترم شمرده، عاری از تضاد منافع و تأثیرات بی مورد بوده، منطبق و متناسب با شرایط فرد، در کوتاه ترین زمان ممکن به اجراء در آورده می شود و منوط به بازنگری منظم توسط رکن قضایی یا مسئولین بی طرف، مستقل و ذیصلاح می باشد. این پادمانها می بایست با مراتبی که اینگونه تدابیر، منافع و حقوق افراد را تحت تأثیر قرار می دهند، متناسب باشند.
۵. براساس مفاد این ماده، دولت های عضو، تمامی تدابیر موثر و مناسب را جهت اطمینان از حقوق برابر افراد دارای معلولیت برای تملک و یا میراث بردن دارایی، کنترل امور مالی خود و دسترسی برابر به وامهای بانکی، رهنها و سایر اشکال اعتبارات مالی اتخاذ می نمایند، و تضمین می نمایند که افراد دارای معلولیت بطور خودسرانه از دارایشان محروم نمی گردند.

ماده ۱۳

دسترسی به عدالت

۱. دولت های عضو دسترسی موثر افراد دارای معلولیت به عدالت بر مبنای برابر با سایرین از جمله از طریق انطباق مناسب با سن، بمنظور تسهیل نقش موثر آنان بعنوان حضور یابنده مستقیم و غیر مستقیم مانند شهود در کلیه آیین دادرسی حقوقی شامل بازجویی و مراحل اولیه رسیدگی را تضمین می نمایند.
۲. بمنظور یاری در تضمین دسترسی موثر به عدالت برای افراد دارای معلولیت، دولتهای عضو، آموزش مناسب برای افرادی که در حوزه اجرائی عدالت از جمله پلیس و کارکنان زندانها کار می نمایند را ارتقاء می بخشند.

ماده ۱۴

آزادي و امنيت شخصي

- دولتهای عضو اطمینان حاصل می نمایند که افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین: (الف) از حق آزادی و امنیت فردی برخوردار هستند؛ (ب) بطور خود سرانه و یا غیر قانونی از حق خود محروم نگردیده اند، و این که هر گونه محرومیت از آزادی منطبق بر قانون می باشد، و این که وجود معلولیت به هیچ وجه محرومیت از آزادی را توجیه نمی نماید.
- دولتهای عضو اطمینان حاصل می نمایند در صورتیکه افراد دارای معلولیت از آزادی در طی هر روندی محروم گردیده باشند، آنها بر مبنای برابر با سایرین از ضمانت منطبق بر حقوق بشر بین المللی برخوردار می باشند و با آنها در راستای اهداف و اصول این کنوانسیون شامل مفاد انطباق منطقی رفتار می گردد.

ماده ۱۵

آزادي از شکنجه يا مجازات يا رفتار ظالمانه ، غير انساني يا تحقير آميز

- احدی مستوجب شکنجه یا مجازات یا رفتار ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز نمی باشد. بویژه احدی بدون رضایت آزادانه تحت آزمایشات علمی یا پزشکی واقع نمی گردد.
- دولتهای عضو تمامی تدابیر قانون مداری، اداری، قضایی موثر و یا دیگر تدابیر را در مورد افراد دارای معلولیت بر پایه برابر با سایرین اتخاذ می نمایند تا از قرار گرفتن آنان در معرض شکنجه یا رفتار تحقیر آمیز یا غیر انسانی یا ظالمانه یا مجازات ممانعت و رزند.

ماده ۱۶

آزادي از استثمار، خشونت و آزار و اذيت

- دولت های عضو، تمامی تدابیر قانونی، اداری، اجتماعی و آموزشی مناسب و یا سایر تدابیر را جهت حمایت از افراد دارای معلولیت در درون و بیرون از خانه از تمامی اشکال استثمار، خشونت و آزار و اذیت شامل جنبه های مبتنی بر جنسیت را اتخاذ می نمایند.
- دولت های عضو همچنین تدابیر مناسبی را جهت جلوگیری از تمامی اشکال استثمار، خشونت و آزار و اذیت با تضمین مواردی از جمله اشکال مناسب کمکهای حساس جنسیتی و سنی و حمایت از افراد دارای معلولیت و خانواده ها و مراقبین آنها از جمله از طریق ارائه اطلاعات و آموزش در مورد چگونگی پرهیز، شناسایی و گزارش در مورد نمونه هایی از استثمار، خشونت و آزار و اذیت اتخاذ می نمایند. دولت های عضو تضمین می نمایند که خدمات حمایتی نسبت به سن، جنسیت و معلولیت از حساسیت برخوردارند.
- بمنظور جلوگیری از وقوع تمامی اشکال استثمار، خشونت و آزار و اذیت، دولتهای عضو اطمینان حاصل می نمایند که تمامی تسهیلات و برنامه های طراحی شده برای خدمت به افراد دارای معلولیت بطور موثر توسط مقامات مستقل نظارت می گردد.
- دولت های عضو تمامی تدابیر مناسب از جمله ارائه خدمات حمایتی جهت ارتقاء فیزیکی، شناختی، بهبود روانی، توانبخشی و پیوستن مجدد اجتماعی در مورد افراد دارای معلولیت که به نوعی قربانی استثمار، خشونت یا آزار و اذیت گردیده اند، را اتخاذ می نمایند.
- دولت های عضو، قوانین و سیاستهای موثر شامل قوانین و سیاستهای متمرکز بر زنان و کودکان را بمنظور تضمین این که مواردی از استثمار، خشونت و آزار و اذیت نسبت به افراد دارای معلولیت شناسایی، رسیدگی شده و در موقع مقتضی مورد پیگرد قرار گیرد، اتخاذ می نمایند.

ماده ۱۷

حمایت از سلامت فرد

هر فرد دارای معلولیت از حق احترام به سلامت جسمانی و روحی بر مبنای برابر با سایرین برخوردار می باشد.

ماده ۱۸

آزادي تردد و تابعیت

- دولت های عضو حقوق افراد دارای معلولیت در مورد آزادی تردد، آزادی انتخاب محل اقامت و تابعیت بر مبنای برابر با سایرین را برسمیت می شناسند از جمله تضمین این که افراد دارای معلولیت: (الف) داشتن حق اخذ و تغییر تابعیت و این که از تابعیت خود بطور خود سرانه یا به دلیل معلولیت محروم نمی گردند؛ (ب) عدم محرومیت به دلیل معلولیت از توانایی اخذ، کسب و استفاده از اسناد تابعیتشان و یا سایر اسناد هویت یا بکارگیری روندهای مرتبط نظیر روند مهاجرت که ممکن است نیازمند تسهیل در اعمال حق آزادی تردد باشد؛ (پ) آزاد می باشند تا هر کشوری شامل کشور خودشان را ترک نمایند؛ (ت) بطور خود سرانه و یا به دلیل معلولیت از حق ورود به کشورشان محروم نمی گردند؛
- کودکان دارای معلولیت بلافاصله پس از ولادت ثبت گردیده و از زمان ولادت دارای حق برخورداری از نام، حق اخذ تابعیت و تا آنجاییکه ممکن است از حق شناخت و مراقبت توسط والدین برخوردار می گردند؛

ماده ۱۹

زندگی مستقل و حضور در جامعه

دولت های عضو این کنوانسیون حقوق برابر را جهت تمامی افراد دارای معلولیت در مورد زندگی در جامعه با شرایط برابر نسبت به سایرین برسمیت می شناسند و تدابیر مناسب و موثر جهت تسهیل در بهره مندی کامل افراد دارای معلولیت از این حق و حضور و مشارکت کامل آنها در جامعه را اتخاذ می نمایند از جمله تضمین این که:

(الف) افراد دارای معلولیت دارای این فرصت می باشند که مکان اقامت خود و محل و افرادی که می خواهند با آنها زندگی نمایند را بر مبنای برابر با سایرین برگزینند و مجبور به زندگی در شرایط زیستی ویژه ای نیستند;

(ب) افراد دارای معلولیت دارای دسترسی به خدمات حمایتی خانگی، مسکونی، و سایر خدمات حمایتی اجتماعی شامل مساعدتهای شخصی ضروری برای حمایت از زندگی و شمولیت در جامعه و پرهیز از انزوا یا جدایی از اجتماع می باشند;

(ج) خدمات و تسهیلات اجتماعی برای عموم جهت افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر مهیا بوده و پاسخگویی نیازهایشان باشد.

ماده ۲۰

تحرك شخصي

دولت های عضو، جهت اطمینان از تحرك شخصی افراد دارای معلولیت با بالاترین استقلال ممکن، تدابیر موثری را اتخاذ می نمایند، شامل:

(الف) تسهیل تحرك شخصی افراد دارای معلولیت به شیوه و در زمان مورد نظرشان و با هزینه متناسب؛

(ب) تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به کمکها، وسایل، فناوریهای کمکی، و انواع مساعدتهای حضوری و واسطه ای از جمله فراهم بودن آنان با هزینه متناسب؛

(پ) ارائه آموزش در مورد مهارتهای حرکتی به افراد دارای معلولیت و به کارکنان متخصصی که با افراد دارای معلولیت کار می نمایند؛

(ت) ترغیب نهادهایی که کمکها، وسایل و فناوریهای مددی حرکتی را تولید می نمایند در جهت مد نظر قرار دادن تمامی جنبه های حرکتی افراد دارای معلولیت.

ماده ۲۱

آزادي بيان و عقیده و دسترسی به اطلاعات

دولت های عضو تمامی تدابیر مناسب را جهت تضمین این که افراد دارای معلولیت می توانند حق آزادی بیان، عقیده، از جمله آزادی جستجو، دریافت و سهیم شدن در اطلاعات و عقاید را بر مبنای برابر با سایرین و از طریق تمامی اشکال ارتباطاتی به انتخاب خودشان، و بر مبنای تعریف بعمل آمده در ماده ۲ کنوانسیون حاضر اعمال نمایند، اتخاذ می نمایند از جمله:

(الف) ارائه اطلاعات در نظر گرفته شده برای عموم مردم به افراد دارای معلولیت در اشکال و فناوریهای قابل دسترس و متناسب با انواع معلولیت، بموقع و بدون هزینه اضافی؛

(ب) پذیرش و تسهیل استفاده از زبان اشاره، بریل، روشهای ارتباطاتی تقویت شده و جایگزین و سایر شیوه ها، روش ها و اشکال ارتباطی قابل دسترس افراد دارای معلولیت به انتخاب خودشان در تعاملات رسمی؛

(پ) ملزم ساختن نهادهای خصوصی که ارائه کننده خدمات به عموم مردم از جمله از طریق اینترنت می باشند جهت ارائه اطلاعات و خدمات در اشکال مفید و قابل دسترس برای افراد دارای معلولیت؛

(ت) ترغیب رسانه های همگانی شامل ارائه کنندگان اطلاعات از طریق اینترنت جهت قابل دسترس نمودن خدمات خود برای افراد دارای معلولیت؛

(ث) شناسایی و ترویج استفاده از زبان های اشاره.

ماده ۲۲

احترام به حریم خصوصی

۱. هیچ فرد دارای معلولیتی صرفنظر از مکان اقامت یا زندگی، مشمول دخالتهای خودسرانه یا غیر قانونی در امور شخصی خود، خانواده، خانه، مکاتبات یا سایر اشکال ارتباطاتی یا حمله غیر قانونی به شخصیت و اعتبارش نمی گردد. افراد دارای معلولیت از حق حمایت قانونی از چنین مداخلات یا حملاتی برخوردار می باشند.

۲. دولت های عضو، حریم اطلاعات شخصی، بهداشتی و توانبخشی افراد دارای معلولیت را بر مبنای برابر با سایرین مورد حمایت قرار می دهند.

ماده ۲۳

احترام به خانه و خانواده

۱. دولت های عضو، برای رفع تبعیض نسبت به افراد دارای معلولیت در تمامی موارد مرتبط با ازدواج، خانواده، وظایف والدین و روابط مربوطه بر مبنای برابر با سایرین تدابیر موثر و مناسبی اتخاذ می نمایند، بمنظور تضمین این که:

(الف) حقوق تمامی افراد دارای معلولیت که به سن ازدواج رسیده اند را جهت ازدواج و تشکیل خانواده بر مبنای رضایت کامل و آزادانه همسران متقاضی برسمیت می شناسد؛

- (ب) حقوق افراد داراي معلوليت جهت اتخاذ تصميم بطور آزادانه و مسئولانه در مورد تعداد و تفواصل کودکان آنها و برخورداري از دسترسي به اطلاعات متناسب با سن ، آموزش تشکيل خانواده و باروري برسميت شناخته شده و وسايل ضروري جهت اعمال حقوق مذکور تامين مي گردد؛
- (ج) افراد داراي معلوليت ، از جمله کودکان ، باروري خود را بر مبناي برابر با سايرين حفظ مي نمايند.
۲. دولت هاي عضو حقوق و مسئوليتهاي افراد داراي معلوليت را با در نظر گرفتن قيمت، سرپرستي، مسئوليت، فرزندخواندگي و يا ساير رسوم مشابه که اينگونه مفاهيم در قوانين ملي وجود دارد ؛ در تمامي موارد عالي ترين منافع کودک حائز اولويت مي باشد. دولتهاي عضو کمکهاي مناسبتي را جهت افراد داراي معلوليت در اجراي مسئوليتهاي مرتبط با تربيت کودکان آنها ارائه مي نمايند.
۳. دولت هاي عضو اطمينان حاصل مي نمايند که کودکان داراي معلوليت در ارتباط با زندگي خانوادگي از حقوق برابر برخوردارند . دولتهاي عضو با هدف تحقق حقوق مذکور و جلوگیری از اختفاء ، ترک، غفلت و تفکيک کودکان داراي معلوليت ، تعهد مي نمايند تا اطلاعات ، خدمات و حمايتهاي اوليه و جامع به کودکان داراي معلوليت و خانواده آنها ارائه نمايند.
۴. دولت هاي عضو اطمينان حاصل مي نمايند که کودک از والدين خود بر خلاف اراده وي جدا نگردد مگر زماني که مقامات صالحه منوط به رسيدگي قضايي تصميم مي گيرند که بر اساس قوانين و آيين هاي مربوطه چنين جدايي جهت عالي ترين منافع کودک ضروري مي باشد. به هيچ وجه کودک از والدين خود بر مبناي معلوليت کودک و يا يکي و يا هر دو والدين جدا نمي گردد.
۵. دولت هاي عضو آنجا که والدين بلافصل قادر نمي باشند از کودک داراي معلوليت مراقبت نمايند، متعهد مي گردند هر گونه تلاشي را جهت ارائه مراقبتهاي جايزگزين در درون خانواده بزرگتر و در صورت ناکامي ، در درون جامعه در شرايط خانوادگي بعمل آورند.

ماده ۲۴

آموزش

۱. دولت هاي عضو ، حق آموزش را براي افراد داراي معلوليت برسميت مي شناسند . با هدف تحقق اين حق ، بدون تبعيض و بر مبناي فرصت برابر ، دولتهاي عضو نظام آموزشي فراگيري را در تمامي سطوح و بصورت آموزش مادام العمر تضمين مي نمايند، با هدف :
- (الف) توسعه کامل تواناييهاي انساني و حس منزلت و خود ارزشي و تحکيم احترام به حقوق بشر ، آزاديهاي بنيادين و تنوع انساني ؛
- (ب) توسعه شخصيت ، استعداد و خلاقيت توأم با تواناييهاي جسمي و ذهني افراد داراي معلوليت در جهت نهايت توانمنديهايشان ؛
- (پ) توانمند ساختن افراد داراي معلوليت جهت مشارکت موثر آنان در جامعه آزاد .
۲. در تحقق اين حق ، دولتهاي عضو تضمين مي نمايند که :
- (الف) افراد داراي معلوليت از نظام آموزش همگاني بر مبناي معلوليت مستثني نمي گردند ، و به همين منوال کودکان داراي معلوليت از آموزش اجباري رایگان ابتدائي و يا متوسطه بر مبناي معلوليت مستثني نمي گردند؛
- (ب) افراد داراي معلوليت مي توانند به آموزش ابتدائي و متوسطه رایگان، با کيفيت، و فراگير بر مبناي برابر با سايرين در جوامعي که در آن زندگي مي نمايند ، دسترسي داشته باشند؛
- (پ) انطباق منطقي در مورد نياز هاي فردي ارائه مي گردد؛
- (ت) افراد داراي معلوليت حمايت لازم در حوزه نظام آموزش همگاني را بمنظور تسهيل در آموزش موثر آنها دريافت مي نمايند ؛
- (ث) تدابير حمايتي فردي موثر در محيطهاي ارائه مي گردد که حداکثر توسعه اجتماعي و اقتصادي متناسب با اهداف حضور کامل را سبب گردد ؛
۳. دولت هاي عضو، افراد داراي معلوليت را قادر مي سازند که مهارتهاي توسعه اجتماعي و زندگي جهت تسهيل در مشارکت کامل و برابر آنها در امر آموزش را بعنوان اعضاي جامعه فرا گيرند . بدین منظور دولتهاي عضو تدابير مناسبتي را اتخاذ مي نمايند ، از جمله:
- (الف) تسهيل آموزش خط بريل و خطهاي جايزگزين ، شيوه هاي تقويتي و جايزگزين، روشها و قابلهاي ارتباطاتي و مهارتهاي ترددي و جهت يابي، و تسهيل حمايت و راهنمايي همسان؛
- (ب) تسهيل در يادگيري زبان ايماء و اشاره و ارتقاء هويت زباني جامعه ناشنوايان؛
- (پ) اطمينان حاصل گردد که آموزش افراد و بويژه کودکانی که نابينا، ناشنوا يا نابينا- ناشنوا هستند به مناسبترين زبانها، شيوه ها و روشهاي ارتباطاتي براي افراد و در محيطهاي که توسعه اجتماعي و آکادميك را به بالاترين ميزان افزايش مي دهد، ارائه مي گردد.
۴. بمنظور ياري در تضمين تحقق اين حق، دولتهاي عضو تدابير مناسبتي را در استخدام معلمين، از جمله معلمين داراي معلوليت که از شايستگي در زبان ايماء و اشاره و يا خط بريل برخوردارند ، اتخاذ مي نمايند و افراد حرفه اي و کارکناني که در تمامي سطوح آموزشي کار مي کنند را آموزش دهند. چنين آموزشهايي بايستي آگاهي از معلوليت و استفاده از شيوه هاي جايزگزين و تقويتي و روشها و قابلهاي ارتباطاتي ، تکنیکهاي آموزشي و مواد مورد نياز جهت حمايت از افراد داراي معلوليت را در بر گيرد.
۵. دولت هاي عضو بايستي از اين که افراد داراي معلوليت قادر هستند از آموزشهاي دانشگاهي ، آموزشهاي فني و حرفه اي ، آموزش ويژه بزرگسالان و آموزشهاي مادام العمر بدون تبعيض و بر

ماده ۲۵

بهداشت

دولت های عضو، برای افراد دارای معلولیت، حق برخورداری از بالاترین معیارهای نائل شدنی از بهداشت را بدون تبعیض بر مبنای معلولیت، برسمیت می شناسند. دولت های عضو تمامی تدابیر مناسب را برای اطمینان از دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات بهداشتی که دارای حساسیتهای جنسیتی می باشند، از جمله توانبخشی مرتبط با بهداشت را اتخاذ می نمایند. بویژه این که دولتهای عضو بایستی:

(الف) برای افراد دارای معلولیت همان حد، کیفیت و معیارهای رایگان و قابل پرداخت در مورد مراقبتها و برنامه های بهداشتی را همانگونه که برای سایرین ارائه می گردد از جمله در زمینه بهداشت جنسی و باروری و برنامه های بهداشت عمومی مبتنی بر جمعیت، فراهم نمایند؛

(ب) خدمات بهداشتی مورد نیاز برای افراد دارای معلولیت بویژه بواسطه معلولیت آنها از جمله شناسایی و مداخله زودهنگام، و خدمات طراحی گردیده برای به حداقل رساندن و جلوگیری از ناتوانیهای بیشتر از جمله در میان کودکان و افراد سالخورده در زمان مقتضی ارائه گردد؛

(پ) اینگونه خدمات بهداشتی، در صورت امکان در نزدیکترین محل به جوامع آنها شامل مناطق روستایی ارائه گردد؛

(ت) بهداشت کاران حرفه ای، ارائه مراقبت در همان کیفیت برای سایرین را برای افراد دارای معلولیت از طریق آموزش و ترویج معیارهای اخلاقی برای مراقبتهای بهداشتی فردی و عمومی از جمله بر مبنای رضایت آگاهانه و آزادانه نظیر ارتقاء آگاهی حقوق بشری، منزلت، استقلال و احتیاجات افراد دارای معلولیت را ضروری بدانند؛

(ث) تبعیض علیه افراد دارای معلولیت را در مفاد بیمه درمانی و بیمه عمر که اینگونه بیمه ها در قانون ملی مجاز شناخته شده ممنوع نمایند به جهت آنکه به روشی عادلانه و منطقی ارائه گردد؛

(ج) از انکار تبعیض آمیز مراقبتهای بهداشتی یا خدمات بهداشتی یا غذا و مایعات بر مبنای معلولیت جلوگیری نمایند؛

ماده ۲۶

توانبخشی و بازپروری

۱. دولت های عضو جهت توانمند ساختن افراد دارای معلولیت، تدابیر مناسب و موثری را از جمله از طریق حمایت از همتایان خود بمنظور کسب و حفظ حداکثر استقلال، تمامی توانایی فنی و حرفه ای، جسمی، ذهنی و اجتماعی و شمولیت و مشارکت کامل در تمامی جنبه های زندگی اتخاذ می نمایند. بدین منظور، دولتهای عضو برنامه ها و خدمات جامع توانبخشی و توانایی را بویژه در حوزه بهداشت، استخدام، آموزش و خدمات اجتماعی سامان داده، تحکیم نموده یا تداوم می بخشند، بگونه ای که اینگونه برنامه ها و خدمات:

(الف) تا سرحد امکان از مراحل اولیه و بر مبنای ارزیابی چند گونه نیازها و تواناییهای فردی آغاز نمایند؛
(ب) مشارکت و حضور در اجتماع را حمایت نموده و تمامی جنبه های جامعه داوطلبانه بوده و در دسترس افراد دارای معلولیت قرار گیرد و تا سرحد امکان به اجتماعات آنان از جمله مناطق روستایی نزدیک باشند.

۲. دولت های عضو، توسعه، تکوین و استمرار آموزش افراد حرفه ای و کارکنانی که با خدمات توانایی و توانبخشی کار می کنند را ارتقاء بخشند.

۳. دولت های عضو، دسترسی، دانش و استفاده از وسایل و فناوریهای امدادی طراحی گردیده برای افراد دارای معلولیت را همانگونه که به توانبخشی و بازپروری مرتبط می گردند، ارتقاء بخشند.

ماده ۲۷

کار و استخدام

۱. دولت های عضو، حق افراد دارای معلولیت را جهت کار کردن بر مبنای برابر با سایرین برسمیت می شناسند؛ و این شامل حق برخورداری از فرصت امرار معاش از طریق انتخاب آزادانه یا مقبول کارکردن در بازار کار و محیط کاری می گردد که برای افراد دارای معلولیت باز، فراگیر و قابل دسترس باشد. دولتهای عضو، تحقق حق کار را از طریق اقدامات مناسب از جمله از طریق قانونگذاری شامل آن دسته از افرادی که طی دوران اشتغال دچار معلولیت می گردند را صیانت و ارتقاء می بخشند، از جمله:

(الف) تبعیض بر مبنای معلولیت را با توجه به تمامی موارد مرتبط با تمامی اشکال استخدام، از جمله شرایط جذب، استخدام و اشتغال، تداوم اشتغال، پیشبرد حرفه ای و شرایط کاری بهداشتی و ایمنی را ممنوع سازند؛

- (ب) حقوق افراد داراي معلوليت را بر مبنای برابر با سايرين و شرايط كاري مناسب و عادلانه شامل فرصت‌هاي برابر و دستمزد برابر براي كارهاي داراي ارزش، شرايط كاري بهداشتي و ايمني برابر از جمله محافظت از آزار و اذيت و فريادرسى از آلام را مورد حمايت قرار دهند ;
- (پ) اطمینان حاصل گردد كه افراد داراي معلوليت قادر مي باشند حقوق اتحاديّه تجاري و كارگري خود را بر مبنای برابر با سايرين اعمال نمايند ;
- (ت) افراد داراي معلوليت را قادر سازند تا دسترسى موثري به برنامه هاي عمومي آشنايي فني و حرفه اي ، خدمات كاريابي و آموزش‌هاي حرفه اي و مستمر داشته باشند ;
- (ث) فرصت‌هاي شغلي و پيشرفت‌هاي حرفه اي افراد داراي معلوليت را در بازار كار و همچنين ياري در يافتن، كسب، حفظ و بازگشت به اشتغال ارتقاء دهند ;
- (ج) فرصت‌هاي مربوط به خود اشتغالي ، كارآفريني ، توسعه تعاونيها و انتزاع خود پيشه گي را ارتقاء دهند ;
- (چ) افراد داراي معلوليت را در بخش دولتي استخدام نمايند ;
- (ح) استخدام افراد داراي معلوليت در بخش خصوصي را از طريق تدابير و سياست‌هاي مناسب كه مي تواند در برگيرنده برنامه هاي اقدامي ترجيحي ، تشويقي و ساير تدابير گردد را ارتقاء دهند ;
- (خ) اطمینان حاصل گردد در مورد افراد داراي معلوليت ، انطباق منطقي در محيط كاري ارائه مي گردد ;
- (د) كسب تجربه در بازار كار آزاد توسط افراد داراي معلوليت را ارتقاء دهند ;
- (ذ) توانبخشي حرفه اي و تخصصي ، ابقاء شغلي و برنامه هاي بازگشت به كار را براي افراد داراي معلوليت ، ارتقاء بخشند ;
۲. دولت هاي عضو اطمینان حاصل مي نمايند ، افراد داراي معلوليت به بردگي و بندگي گمارده نمي گردند و بر مبنای برابر با سايرين از كار با اجبار و اكراه مورد حمايت واقع مي گردند.

ماده ۲۸

معیارهای كافي براي زندگي و حمايت‌هاي اجتماعي

۱. دولت هاي عضو، حق افراد داراي معلوليت در مورد معيارهاي كافي براي زندگي آنها و خانواده‌ايشان شامل، غذا، پوشاك و مسكن مكفي ، و تداوم بهبود شرايط زندگي را برسميت مي شناسند و اقدامات مناسبی را جهت پاسداري و ارتقاء تحقق اين حق ، بدون تبعيض بر مبنای معلوليت، اتخاذ مي نمايند.
۲. دولت هاي عضو ، حق افراد داراي معلوليت را در مورد حمايت‌هاي اجتماعي و بهره مندي از اين حق بدون تبعيض بر مبنای معلوليت برسميت مي شناسند، و اقدامات مناسبی را براي پاسداري و ارتقاء تحقق اين حق اتخاذ مي نمايند، از جمله تدابير:
- (الف) اطمینان حاصل نمايند ، افراد داراي معلوليت از دسترسى برابر به خدمات آبهاي بهداشتي برخوردارند ، و دسترسى به خدمات و وسايل مناسب و قابل پرداخت و ساير كمك‌هاي مربوط به نيازهاي مرتبط با معلوليت را تضمين نمايند ;
- (ب) دسترسى افراد داراي معلوليت بويژه زنان و دختران داراي معلوليت و افراد سالخورده داراي معلوليت را به برنامه هاي اجتماعي حمايتي و برنامه هاي فقر زدائي تضمين نمايند ;
- (پ) دسترسى افراد داراي معلوليت و خانواده‌هاي آنها كه در شرايط تنگدستي بسر مي برند را به كمك‌هاي دولتي مربوط به هزينه هاي مرتبط با معلوليت، از جمله مهلت هاي مراقبتي، كمك‌هاي مالي، مشاوره و آموزش‌هاي كافي را تضمين نمايند ;
- (ت) دسترسى افراد داراي معلوليت را به برنامه هاي عمومي اسكان تضمين نمايند ;
- (ث) دسترسى برابر افراد داراي معلوليت را به برنامه ها و مزايای بازنشستگي تضمين نمايند ;

ماده ۲۹

مشاركت در زندگي سياسي و عمومي

- دولت هاي عضو براي افراد داراي معلوليت، حقوق سياسي و فرصت‌هايي را جهت بهره مندي از آنها بر مبنای برابر با سايرين ، تضمين مي نمايند و متعهد ميگردند كه :
- (الف) تضمين نمايند، افراد داراي معلوليت مي توانند بطور موثر و كامل در زندگي سياسي و عمومي بر مبنای برابر با سايرين ، مستقيماً يا از طريق نمايندگاني كه آزادانه برگزيده اند از جمله حق و فرصت افراد داراي معلوليت جهت راي دادن و برگزيده شدن ، مشاركت نمايند ، از جمله توسط:
- (i) تضمين نمايند كه روند ، تسهيلات و منابع راي گيري مناسب، قابل دسترس و سهولت قابل فهم و بهره گيري مي باشند ;
- (ii) از حق افراد داراي معلوليت جهت راي دادن بطور مخفي و بدون هراس در انتخابات و فرزندومهاي عمومي ، نامزد انتخابات شدن ، بطور موثر اداره ي را هدايت نمودن ، تمامي وظائف عمومي در تمامي سطوح دولتي را ايفاء نمودن و تسهيل در استفاده از فناوري‌هاي جديد و كمكي در صورت مقتضي را مورد حمايت قرار دهند ;
- (iii) بيان آزادانه اراده افراد داراي معلوليت بعنوان راي دهندگان را تضمين نمايند و در اين جهت و در جاييكه ضروري باشد با درخواست آنان اجازه ياري در راي گيري به فرد مورد انتخاب آنها اعطاء گردد ;

(ب) بطور فعال محیطی را که افراد دارای معلولیت، می توانند بطور موثر و کامل، بدون تبعیض و بر مبنای برابر با سایرین، در چارچوب امور عمومی مشارکت نمایند را ارتقاء بخشند و مشارکت آنان را در امور عمومی ترغیب نمایند، از جمله:

(i) مشارکت در مجمع ها و سازمانهای غیر دولتی مرتبط با حیات سیاسی و عمومی کشور، و در فعالیتهای و اداره احزاب سیاسی؛

(ii) شکل دهی و عضویت سازمانهای ویژه افراد دارای معلولیت جهت معرفی افراد دارای معلولیت در سطوح محلی، منطقه ای، ملی و بین المللی.

ماده ۲۰

مشارکت در حیات فرهنگی، تفریح، فراغت و ورزش

۱. دولت های عضو، حق افراد دارای معلولیت در جهت مشارکت در زندگی فرهنگی بر مبنای برابر با سایرین را برسمیت می شناسند، و تمامی تدابیر مناسب را اتخاذ می نمایند جهت اطمینان از این که افراد دارای معلولیت:

(الف) از دسترسی به مواد فرهنگی بصورت قابل دسترس برخوردار گردند؛

(ب) از دسترسی به برنامه های تلویزیونی، فیلم، تئاتر و سایر فعالیتهای فرهنگی بصورت قابل دسترس برخوردار گردند؛

(پ) از دسترسی به اماکن ویژه اجرای برنامه ها یا خدمات فرهنگی نظیر تئاتر، موزه، سینما، کتابخانه و خدمات گردشگری برخوردار گردند و تا سرحد امکان از دسترسی به یادمانها و اماکنی که از نظر ملی و فرهنگی حائز اهمیت می باشند، برخوردار گردند.

۲. دولت های عضو، تدابیر مناسبی را برای توانمند ساختن افراد دارای معلولیت جهت برخورداری از فرصت توسعه و بهره گیری از تواناییهای خلاقانه، فکری و هنری آنها نه تنها بواسطه انتفاع شخصی آنها بلکه جهت اغنای جامعه، اتخاذ می نمایند.

۳. دولتهای عضو، تدابیر مناسبی را منطبق بر قوانین بین المللی اتخاذ می نمایند در جهت اطمینان از این که حقوق مالکیت معنوی، مانعی تبعیض آمیز و یا غیر منطقی را در دستیابی افراد دارای معلولیت به مواد فرهنگی ایجاد نمی نمایند.

۴. افراد دارای معلولیت، بر مبنای برابر با سایرین از حق شناسایی و حمایت از هویت زبانی و فرهنگی مختص به خودشان، شامل زبان ایماء و اشاره و فرهنگ ناشنوایان برخوردار می باشند.

۵. دولت های عضو، با نیت توانمند ساختن افراد دارای معلولیت در جهت مشارکت بر مبنای برابر با سایرین در فعالیتهای تفریحی، فراغتی و ورزشی، تدابیر مناسبی را اتخاذ می نمایند:

(الف) مشارکت افراد دارای معلولیت را تا سرحد امکان در تمامی سطوح فعالیتهای عمده سازی ورزشی ترغیب و ارتقاء دهند؛

(ب) اطمینان حاصل نمایند که افراد دارای معلولیت، از فرصت سامان دهی، توسعه و مشارکت در ورزشها و فعالیتهای تفریحی ویژه معلولیت برخوردارند، و بدین منظور، بر مبنای برابر با سایرین، تدارک چارچوب، آموزش و منابع مناسب را ترغیب می نمایند؛

(پ) اطمینان حاصل نمایند، افراد دارای معلولیت از دسترسی به اماکن ورزشی، تفریحی و گردشگری برخوردار می باشند؛

(ت) از دسترسی کودکان دارای معلولیت برابر با سایر کودکان در مشارکت در بازی، تفریح و فعالیتهای ورزشی و فراغتی که شامل فعالیتهای درون نظام مدارس نیز می شود، اطمینان حاصل گردد؛

(ث) اطمینان حاصل گردد، افراد دارای معلولیت از دسترسی به خدمات آنهایی که در سازمان دهی فعالیتهای ورزشی، فراغتی، گردشگری و تفریحی درگیر هستند، برخوردار می باشند؛

ماده ۲۱

جمع آوری آمار و داده ها

۱. دولت های عضو متعهد می گردند تا اطلاعات مناسب شامل داده های پژوهشی و آماری را در جهت قادر ساختن آنها برای تنظیم و اجرای سیاستها برای اثر بخشی به کنوانسیون حاضر، جمع آوری نمایند. روند جمع آوری و حفظ این اطلاعات بایستی:

(الف) پادمانهای پذیرفته شده حقوقی شامل قوانین مربوط به حفظ اطلاعات را در جهت اطمینان از محرمانه بودن آنها و احترام به حریم شخصی افراد دارای معلولیت را بپذیرند؛

(ب) در جهت حمایت از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین و اصول اخلاقی، در جمع آوری و استفاده از آمار، هنجارهای پذیرفته شده بین المللی را بپذیرند.

۲. اطلاعات جمع آوری شده بر مبنای این اصل، در صورت مقتضی بایستی به تفکیک ارائه گردد و در جهت کمک به ارزیابی اجرای تعهدات دولتهای عضو تحت کنوانسیون حاضر استفاده گردد و موانعی که افراد دارای معلولیت در اعمال حقوقشان با آنها مواجه می گردند را شناسایی و بررسی نمایند.

۲. دولت های عضو، مسئولیت نشر اینگونه اطلاعات را بعهده گرفته و از دسترسی افراد دارای معلولیت و دیگران به آنها، اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۳۲

همکاریهای بین المللی

۱. دولت های عضو، اهمیت همکاریهای بین المللی و ارتقاء آن در حمایت از تلاشهای ملی برای تحقق اهداف و مقاصد کنوانسیون حاضر را برسمیت می شناسند، و تدابیر مناسب و موثری را در مشارکت با جامعه مدنی، سازمانهای مرتبط منطقه ای و بین المللی بویژه سازمانهای مربوط به افراد دارای معلولیت، اتخاذ می نمایند. تدابیر مذکور می تواند، از جمله در برگیرنده :
(الف) اطمینان از این که همکاریهای بین المللی ازجمله برنامه های توسعه بین المللی در برگیرنده و قابل دسترس افراد دارای معلولیت، می باشد ؛
(ب) ظرفیت سازی را از جمله از طریق تبادل و تقسیم اطلاعات، تجربیات، برنامه های آموزشی و رویه های مناسب، تسهیل و تقویت نماید ؛
(پ) همکاری پژوهشی و دسترسی به دانش فنی و علمی را تسهیل نماید؛
(ت) در صورت مقتضی، از طریق انتقال فناوریها، کمکهای اقتصادی و فنی شامل تسهیل دسترسی به فناوریهای مددی و قابل دسترس را تامین نمایند.

۲. مفاد این اصل، فاقد هرگونه پیشداوری نسبت به تعهدات هر يك از دولتها در ایفای تعهدات خود تحت کنوانسیون حاضر می باشد.

ماده ۳۳

نظارت و اجرای ملی

۱. دولت های عضو، بر مبنای نظام سازمانی خود، يك یا چند مرجع ملی درون دولتی برای موضوعات مرتبط با اجرای کنوانسیون حاضر تعیین می نمایند، و توجه کافی در ایجاد و یا تعیین سازوکارهای هماهنگی در درون دولت را بمنظور تسهیل در اقدامات مرتبط در بخشهای گوناگون و سطوح مختلف اعمال می نمایند.

۲. دولت های عضو، بر مبنای نظام اداری و حقوقی خودشان، در درون دولت عضو، در صورت مقتضی، چارچوبی از جمله يك و یا چند ساز و کار مستقل را بمنظور ارتقاء، حمایت و نظارت بر اجرای کنوانسیون حاضر ایجاد، تعیین، تحکیم یا حفظ می نمایند. آنگاه که چنین ساز و کاری تعیین و یا ایجاد گردد، دولتهای عضو، اصول مرتبط با نهادهای ملی در مورد حمایت و ارتقاء حقوق بشر را مد نظر قرار می دهند.

۳. جامعه مدنی و بالاخص افراد دارای معلولیت و سازمانهایی که نماینده آنها می باشند در روند نظارتی، بطور کامل بایستی مشارکت و مداخله نمایند.

ماده ۳۴

کمیته حقوق افراد دارای معلولیت

۱. کمیته ای در مورد حقوق افراد دارای معلولیت (که از این بعد ' کمیته ' اطلاق می گردد) ایجاد خواهد گردید که وظایفی که منبعا ارائه می گردد را متکفل گردد.

۲. کمیته در زمان اجرایی شدن کنوانسیون حاضر، مرکب از دوازده کارشناس خواهد بود. پس از تصویب یا الحاق شصت دولت دیگر به این کنوانسیون، عضویت در کمیته تا شش عضو افزایش می یابد و حداکثر به هجده عضو بالغ می گردد.

۳. اعضای کمیته در ظرفیت شخصی به انجام وظیفه خواهند پرداخت و از جایگاه والای اخلاقی، حسن تجربه و توانمندی در زمینه کاری کنوانسیون حاضر بایستی برخوردار باشند. از دولتهای عضو به هنگام معرفی نامزدهای خود، دعوت خواهد گردید تا توجه کافی به مفاد مندرج در اصل ۴.۳ کنوانسیون حاضر مبذول نمایند.

۴. دولت های عضو، با در نظر گرفتن پراکندگی جغرافیایی یکسان، در برگیرندگی اشکال گوناگون تمدنها، شالوده نظامات حقوقی آنان، حضور جنسیتی متوازن و مشارکت کارشناسان دارای معلولیت، اعضای کمیته را برمی گزینند.

۵. اعضای کمیته با رای مخفی، طی جلسات گردهمایی دولت های عضو، از میان فهرست نامزدهای دولت های عضو که از میان اتباع خود برگزیده اند، انتخاب می گردند. در جلسات مذکور، که با حضور دو سوم دولتهای عضو رسمیت خواهند یافت، افرادی که بیشترین تعداد آراء و اکثریت مطلق آرای نمایندگان حاضر و رای دهنده دولت های عضو را به دست آورند، به عضویت کمیته انتخاب خواهند شد.

۶. اولین انتخابات کمیته حداکثر ظرف شش ماه پس از قابل اجراء شدن کنوانسیون حاضر برگزار خواهد شد. حداقل چهار ماه پیش از برگزاری هر يك از انتخابات، دبیر کل سازمان ملل متحد طی نامه ای خطاب به دولت های عضو، از آنان دعوت خواهد کرد، ظرف دو ماه نامزدهای خود را معرفی نمایند. دبیر کل متعاقباً فهرستی از اسامی همه نامزدها، به ترتیب حروف الفبا، و با ذکر نام دولتی که آنها نامزد نموده است، تهیه و به دولت های عضو کنوانسیون حاضر تسلیم خواهد کرد.

۷. اعضای کمیته برای يك دوره چهار ساله انتخاب خواهند شد. تنها برای يك بار دیگر واجد انتخاب می باشند. هر چند که دوره عضویت شش نفر از اعضای منتخب در اولین انتخابات، در پایان دو سال

۸. انتخاب شش نفر دیگر جهت عضویت در کمیته ، طی برپایی انتخابات منظم و منطبق بر مفاد مرتبط این اصل صورت می گیرد.
۹. در صورتی که یکی از اعضای کمیته فوت کند یا استعفاء دهد، یا به هر دلیلی اعلام نماید که دیگر قادر به انجام وظیفه نمی باشد، دولت عضوی که این عضو را نامزد کرده است ، کارشناس دیگری که دارای شایستگی و واجد شرایط مندرج در مفاد مرتبط با این اصل باشد را منصوب خواهد کرد که تا باقیمانده دوره به انجام وظیفه بپردازد.
۱۰. کمیته ، آئین نامه داخلی مختص به خود را تنظیم خواهد کرد .
۱۱. دبیر کل سازمان ملل متحد ، کارکنان و تجهیزات لازم را برای عملکرد موثر کمیته ، تحت کنوانسیون حاضر فراهم خواهد نمود و جلسه مقدماتی خود را برپا خواهد کرد.
۱۲. با تأیید مجمع عمومی ، اعضای کمیته ای که بموجب کنوانسیون حاضر تشکیل می شود از محل منابع سازمان ملل متحد ، بر اساس شرایط و مقتضیاتی که مجمع عمومی تعیین می نماید و با در نظر گرفتن اهمیت مسئولیتهای کمیته ، مقرر می نماید.
۱۳. اعضای کمیته از تسهیلات، مزایا و مصونیت‌های ویژه کارشناسان در ماموریت سازمان ملل متحد ، مندرج در بخشهای ذیربط کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های سازمان ملل متحد، بایستی برخوردار گردند.

ماده ۲۵

گزارش دولتهای عضو

۱. دولت های عضو ، از طریق دبیر کل سازمان ملل متحد ، گزارش جامعی از تدابیر اتخاذ گردیده در مورد بمرورد اجراء گذاشتن تعهداتشان تحت کنوانسیون حاضر و همچنین پیشرفت‌های حاصله در این زمینه برای دولت عضو ، ظرف دو سال پس از اجرایی شدن کنوانسیون حاضر به کمیته تسلیم نماید.
۲. پس از آن ، دولت های عضو ، گزارشهای آتی را حداقل هر ۴ سال یکبار و از این زمان به بعد ، هر گاه که کمیته درخواست کند ، تسلیم می نمایند.
۳. کمیته ، هر گونه راهنمایی که در مورد محتوی گزارش لازم باشد را اعمال می نماید.
۴. دولت عضوی که گزارش اولیه جامع را به کمیته تسلیم کرده است ، نیاز نیست ، در گزارشات بعدی خود، اطلاعاتی که قبلاً ارائه نموده است را تکرار نماید. به هنگام تهیه گزارش برای کمیته ، از دولتهای عضو درخواست می گردد که این عمل را در روتین شفاف و باز انجام داده و توجه کافی به مفاد مندرج در اصل ۴.۲ این کنوانسیون مبذول نمایند.
۵. می توان در گزارشات عوامل و مشکلاتی که تحت کنوانسیون حاضر ، بر میزان اجرای تعهدات تأثیر می گذارند را مشخص ساخت.

ماده ۲۶

بررسی گزارشها

۱. هر يك از گزارشها توسط کمیته مورد بررسی قرار می گیرد ، و بنا بر اقتضاء ، پیشنهادات و توصیه های کلی را در مورد گزارش ارائه و به دولت ذیربط ابلاغ می نماید. دولت عضو می تواند طی اطلاعاتی که خود برمی گزیند ، به کمیته پاسخ دهد. کمیته می تواند اطلاعات بیشتری را از دولت ذیربط در مورد اجرای کنوانسیون حاضر درخواست نماید.
۲. در صورتیکه دولت عضو تاخیر عمده ای در ارائه گزارش خود نماید، کمیته می تواند به دولت ذیربط ضرورت بررسی نحوه اجرای کنوانسیون حاضر در آن دولت بر مبنای اطلاعات موجود و موثق در اختیار کمیته را ابلاغ نماید. ، اگر گزارش مربوطه ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ ، تسلیم کمیته نگردد، کمیته از دولت ذیربط دعوت خواهد نمود که در چنین اقدامی مشارکت ورزد. در صورتیکه دولت عضو با ارائه گزارش مربوطه به پاسخگویی بپردازد ، مفاد بند ۱ این اصل نافذ خواهد بود.
۳. دبیر کل سازمان ملل متحد ، گزارشها را در اختیار تمامی دولت های عضو قرار خواهد داد .
۴. دولت های عضو ، گزارشهای خود را بطور گسترده ، در کشورشان در اختیار عموم قرار داده و دسترسی به پیشنهادات و توصیه های کلی مربوط به این گزارشات را تسهیل می نمایند .
۵. کمیته می تواند در صورت مقتضی ، گزارشهای دولتهای عضو که حاوی درخواست برای مشاوره یا مساعدت فنی یا نمایانگر نیاز باشد را همراه با ملاحظات و توصیه هایی که ممکن است کمیته در این زمینه داشته باشد، برای سازمانهای تخصصی، صندوقها و برنامه های سازمان ملل و سایر نهادهای واجد صلاحیت ارسال نماید.

ماده ۲۷

همکاری بین دولت عضو و کمیته

۱. هر يك از دولت های عضو با کمیته همکاری می نماید و کمیته اعضای خود را در ایفای ماموریتشان یاری می نماید.

۲. کمیته در ارتباط با دولتهای عضو ، توجه کافی به راهها و روشهای گسترش ظرفیت ملی در اجرای کنوانسیون حاضر از جمله از طریق همکاریهای بین المللی را مبذول می نماید.

ماده ۲۸

ارتباط کمیته با سایر نهادها

بمنظور پیشبرد اجرای موثر کنوانسیون حاضر و ترغیب همکاریهای بین المللی در زمینه های مورد پوشش کنوانسیون حاضر :

(الف) سازمانهای تخصصی و سایر نهادهای سازمان ملل متحد از حق حضور در بررسی اجرای مفاد کنوانسیون حاضر تا آنجاییکه در حوزه اختیارات آنان قرار می گیرد ، برخوردار می گردند. کمیته می تواند از سازمانهای تخصصی و سایر نهادهای واجد صلاحیت جهت ارائه توصیه های کارشناسانه در اجرای کنوانسیون در زمینه هایی که در حوزه اختیارات آنان قرار می گیرد ، دعوت نماید. کمیته می تواند از سازمانهای تخصصی و سایر نهادهای سازمان ملل متحد برای ارائه گزارش در مورد اجرای کنوانسیون در زمینه هایی که در حوزه اختیارات آنان قرار می گیرد ، دعوت نماید.

(ب) کمیته در صورت مقتضی در اعمال اختیاراتش با سایر نهادهای ذیربط که بموجب معاهدات حقوق بشری تاسیس گردیده اند ، با هدف تضمین پیوستگی در هدایت گزارش دهی ، پیشنهادات و توصیه های کلی مربوطه و پرهیز از دوباره کاری و هم پوشی در اجرای عملکرد آنان ، به مشاوره می پردازد.

ماده ۲۹

گزارش کمیته

کمیته هر دو سال یکبار به مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی در مورد فعالیت هایش گزارش می دهد ، و می تواند بر مبنای بررسی گزارشها و اطلاعات واصله از دولت عضو ، پیشنهادات و توصیه های کلی ارائه نماید. در گزارش کمیته ، چنین پیشنهادات و توصیه های کلی توأم با نظرات دولتهای عضو در صورت امکان ، درج خواهد گردید.

ماده ۴۰

کنفرانس دولتهای عضو

۱. دولت های عضو ، بمنظور بررسی موضوعات مرتبط با اجرای کنوانسیون حاضر ، بطور منظم در کنفرانس دولتهای عضو گردهم می آیند.

۲. حداکثر شش ماه پس از بمورد اجراء در آمدن کنوانسیون حاضر ، کنفرانس دولتهای عضو توسط دبیر کل سازمان ملل متحد برپا خواهد شد. نشستهای آتی توسط دبیر کل سازمان ملل متحد بصورت هر دو سال یکبار و یا بنا به تصمیم متخذه در کنفرانس دولتهای عضو ، بر پا خواهد شد.

ماده ۴۱

امین

دبیر کل سازمان ملل متحد ، امین کنوانسیون حاضر محسوب می گردد.

ماده ۴۲

امضاء

کنوانسیون حاضر جهت امضاء تمامی دولت ها و سازمانهای ائتلاف منطقه ای در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ ۳۰ مارس ۲۰۰۷ مفتوح می باشد.

ماده ۴۳

قید رضایت

کنوانسیون حاضر منوط به تصویب دولت های امضاء کننده و تایید رسمی سازمانهای ائتلاف منطقه ای امضاء کننده می باشد . کنوانسیون برای الحاق هر يك از دولت ها یا سازمانهای ائتلاف منطقه ای که امضاء نموده اند ، مفتوح می باشد.

ماده ۴۴

سازمانهای ائتلاف منطقه ای

۱. "سازمان ائتلاف منطقه ای" عبارت است از سازمانی که توسط دولت های مقتدر در يك منطقه ای تاسیس گردیده اند و دولت های عضو این سازمانها ، صلاحیت خود را در ارتباط با موضوعات مترتب این کنوانسیون به آنان احاله نموده اند. چنین سازمانهایی رسماً مراتب تایید یا الحاق به کنوانسیون و محدوده صلاحیت خود در ارتباط با موضوعات مترتب این کنوانسیون را اعلام می نمایند. متعاقباً ، آنها امین را از هر گونه تغییرات بالقوه در محدوده صلاحیت خود مطلع خواهند ساخت.

۲. در کنوانسیون حاضر ، اطلاق " دولت های عضو " به چنین سازمانهایی در محدوده صلاحیت آنان نافذ است.

۳. در مورد اهداف اصل ۴۵ بند ۱ و اصل ۴۷ بندهای ۲ و ۳ هر گونه سندی نزد سازمانهای ائتلاف منطقه ای در نظر گرفته نخواهد شد.

۴. سازمانهای ائتلاف منطقه ای می توانند در زمینه موضوعات در حیطه صلاحیت آنان حق خود مبني بر شرکت در رای دادن در کنفرانس دولت های عضو را اعمال نمایند ، که تعداد آراء آنان برابر تعداد دولت های عضو آنان می باشد که عضو کنوانسیون حاضر باشند . در صورتیکه هر يك از دولت های عضو سازمانهای مذکور ، حق خود در رای دادن را اعمال نمایند ، در آن صورت ، چنین سازمانی نمی تواند در رای دادن شرکت نماید و بالعکس .

ماده ۴۵

قابلیت اجراء

۱. کنوانسیون حاضر ، سي روز پس از سپرده شدن بيستمين سند تصويب يا الحاق قابل اجراء خواهد بود.
۲. تاريخ قابل اجراء شدن کنوانسيون حاضر جهت هر يك از دولت ها و سازمانهاي ائتلافي منطقه اي ، كه پس از سپرده شدن بيستمين سند تاييد يا الحاق ، کنوانسيون را تصويب مي نمايند ، سي روز پس از تاريخ سپردن سند تصويب يا الحاق توسط آنان خواهد بود.

ماده ۴۶

تحفظ

۱. تحفظي كه با هدف و مقصود کنوانسيون حاضر ، مغايرت داشته باشد ، مجاز نيست.
۲. تحفظ در هر زمان ، قابل باز پس گيري است.

ماده ۴۷

اصلاحيه

۱. هر يك از دولت هاي عضو مي تواند اصلاحيه اي را در مورد کنوانسيون حاضر را پيشنهاد نموده و آن را به دبیر كل سازمان ملل متحد تسليم نمايد. دبیر كل ، اصلاحيه پيشنهادي را براي دولت هاي عضو ارسال خواهد نمود و از آنها درخواست خواهد كرد ، نظر خود را در باره برپايي كنفرانس دولت هاي عضو بمنظور بررسي و تصميم در مورد پيشنهادات ، اعلام نمايند. چنانچه ظرف چهار ماه از تاريخ ارسال مذکور ، حداقل يك سوم دولتهاي عضو موافق چنين كنفرانسي باشنند ، دبیر كل كنفرانس را با پشتيباني سازمان ملل متحد برگزار خواهد كرد. هر اصلاحيه اي كه به تصويب اكثريت دو سوم دولتهاي عضو حاضر و رای دهنده برسد ، توسط دبیر كل به مجمع عمومي سازمان ملل متحد براي تصويب و متعاقبا جهت تمامي دولتهاي عضو براي قبول ، تسليم خواهد شد.
۲. اصلاحيه اي كه مطابق بند ۱ اين اصل مورد پذيرش و تصويب قرار گرفته باشد ، سي روز پس از اين كه اسناد پذيرفته شده به دو سوم تعداد دولت هاي عضو از تاريخ پذيرش اصلاحيه بالغ گردد ، قابل اجراء مي شود . از اين زمان به بعد ، سي روز پس از سپردن سند پذيرش از سوي دولت عضو ، اصلاحيه براي آن دولت قابل اجراء مي باشد. هر اصلاحيه اي تنها براي آن دسته از دولت هاي عضو كه آن را پذيرفته اند الزام آور است.
۳. در صورتيكه اصلاحيه اي طي اجماع در كنفرانس دولت هاي عضو مطابق بند ۱ اين اصل كه انحصارا مرتبط با اصول ۲۴ ، ۳۸ ، ۳۹ و ۴۰ مي باشد ، مورد پذيرش و تصويب قرار گيرد ، براي تمامي دولت هاي عضو ، سي روز پس از اينكه اسناد سپرده شده در مورد پذيرش به دو سوم تعداد دولت هاي عضو از تاريخ پذيرش اصلاحيه بالغ گردد ، قابل اجراء مي باشد.

ماده ۴۸

خروج از کنوانسيون

هر يك از دولت هاي عضو مي تواند با ارسال اعلاميه كتبي جهت دبیر كل سازمان ملل متحد از عضويت کنوانسيون حاضر خارج گردد. خروج از عضويت کنوانسيون يك سال پس از تاريخ دريافت اعلاميه توسط دبیر كل صورت مي پذيرد.

ماده ۴۹

قالبهاي قابل دسترس

متن کنوانسيون حاضر بايستي در قالبهاي قابل دسترس ارائه گردد.

ماده ۵۰

متون اصلي

متون عربي ، چيني ، انگليسي ، فرانسوي ، روسي و اسپانيايي کنوانسيون حاضر از اعتبار يكسان برخوردارند .
با حضور امضاء کنندگان تام الاختيار زیر كه از طرف دولتهاي متبوع خود براي اين امر كاملا مجاز مي باشند ، کنوانسيون حاضر به امضاء رسيد.